

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Н.О.Слободянюк, М.О.Коніна

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

**Кривий Ріг
2017**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Н.О.Слободянюк, М.О.Коніна

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
Протокол № 13 від 03 04 2017 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 7 від 30 04 2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 005:336.145(072)

Рецензенти:

П.Д.Каминський - канд. екон. наук, доц.

О.В.Неізнана - канд. екон. наук, доц.

Слободянюк Н.О., Коніна, М.О.

С48 Бюджетний менеджмент [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Т.Д. Косова, М.О.Коніна : М-во освіти і науки України. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 72 с.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до робочої програми дисципліни «Бюджетний менеджмент», призначені для надання допомоги студентам денної і заочної форми навчання під час вивчення курсу. Завдання практичних занять в розрізі тем курсу включають усні питання та тести для закріплення теоретичного матеріалу, а також самостійну роботу для більш детального засвоєння матеріалу, набуття практичних навичок. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 005:336.145(072)

© ТН.О.Слободянюк, М.О. Коніна 2017
© Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	17
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту	18
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту	24
Змістовий модуль 3. Світовий досвід бюджетного менеджменту	39
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	41
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту	42
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту	51
Змістовий модуль 3. Світовий досвід бюджетного менеджменту	56

ВСТУП

У фінансовій системі кожної країни одне з провідних місць займає бюджет держави. На відміну від інших сфер і ланок фінансової системи держави він охоплює все суспільство, кожен юридичну та фізичну особу. В бюджеті переплітається величезна гамма інтересів та протиріч. По мірі свого впливу це основний фінансовий інститут. Бюджет виступає, з одного боку, фінансовою базою для реалізації державою своїх функцій, а з другого - інструментом впливу на різні сторони суспільно-економічного життя. За таких умов першочерговим є завдання вдосконалення організації бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу, який включає в себе складання, розгляд, затвердження та виконання бюджету, має дуже важливе значення. Управління бюджетом тільки тоді ефективно, якщо воно опирається на чітко організовану систему бюджетного процесу.

Дисципліна «Бюджетний менеджмент» передбачає надання знань з організації та управління бюджетним процесом у державі, вивчення функцій та структури органів оперативного управління бюджетом, теоретичних основ організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету; набуття вмінь ведення обліку виконання бюджету у фінансових органах, складання бюджетної звітності, контролю за виконанням бюджету.

Завдання дисципліни: вивчення функцій фінансових органів, органів законодавчої та виконавчої влади щодо бюджету та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі управління бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають в процесі руху бюджетних потоків.

Зміст дисципліни розкривається у дев'яти темах, об'єднаних у три змістових модулі: «Теоретичні основи бюджетного менеджменту», «Складові бюджетного менеджменту», «Світовий досвід бюджетного менеджменту».

Вивчення дисципліни дозволяє сформувати наступні професійні компетенції:

- визначення ступеня ефективності бюджетного менеджменту;
- визначати обґрунтовані межі бюджетного дефіциту;
- визначення оптимальні межі державного та гарантованого державою боргу;
- забезпечення ефективного витрачання бюджетних коштів;
- забезпечення обґрунтованих джерел бюджетних доходів;
- забезпечення ефективних джерел фінансування бюджету;
- характеристика показників доходів, видатків та фінансування бюджету;
- визначення порядку діяльності органів оперативного управління бюджетом та умов їхньої взаємодії;
- визначення планових показників доходів і видатків бюджету;
- визначення порядку організації і виконання дохідної частини та фінансування видаткової частини бюджету;
- забезпечувати ведення бухгалтерського обліку доходів, видатків і

кредитування бюджету;

забезпечувати складання, узгодження та аналіз фінансової звітності;

визначення порядку діяльності органів бюджетного контролю, умов їхньої взаємодії та застосування санкцій за порушення бюджетного законодавства;

забезпечення управління бюджетними потоками з урахуванням досвіду розвинутих країн.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Семестр	
	9-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 8	Лекції	
	26 год.	-
	Практичні, семінарські	
	26 год.	-
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	98 год.	-
Вид контролю: Екзамен		

2. Ціль та завдання дисципліни

Ціль – формування у студентів професійних знань з питань організації бюджетного процесу в державі та управління бюджетними потоками і бюджетними відносинами .

Завдання: вивчення системи управління бюджетом та структури і функцій органів оперативного управління бюджетним процесом; засвоєння теоретичних основ організації бюджетного процесу та бюджетного планування; формування теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання бюджету; оволодіння навичками з обліку виконання бюджету та складання бюджетної звітності в органах Державної казначейської служби України, оволодіння методами контрольної роботи фінансових органів на окремих етапах бюджетного процесу.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	всього	у тому числі	всього	у тому числі

		л	п	лаб.	сам. робота		л	п	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту										
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	14	2	2	-	10	-	-	-	-	-
Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління.	15	2	2	-	11	-	-	-	-	-
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	15	2	2	-	11	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	44,0	6,0	6,0	-	32,0	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту										
Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес.	15	2	2	-	11	-	-	-	-	-
Тема 5. Виконання бюджету.	19	4	4	-	11	-	-	-	-	-
Тема 6. Облік виконання бюджету.	17	3	3	-	11	-	-	-	-	-
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	17	3	3	-	11	-	-	-	-	-
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету.	19	4	4	-	11	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	87,0	16,0	16,0	-	55,0	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Світовий досвід бюджетного менеджменту										
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	19	4	4	-	11	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	19,0	4,0	4,0	0	11,0	-	-	-	-	-
Усього годин	150,0	26,0	26,0	0	98,0	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських/практичних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	2,0
2	Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта	2,0

	управління.	
3	Семінар запитань і відповідей Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	2,0
4	Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес.	2,0
5	Семінар – дискусія Тема 5. Виконання бюджету.	4,0
6	Семінар запитань і відповідей Тема 6. Облік виконання бюджету	3,0
7	Семінар – дискусія Тема 7. Звітність про виконання бюджету	3,0
8	Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	4,0
9	Семінар – розгорнута бесіда Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	4,0

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Визначення бюджету держави за його формами, обґрунтування моделі фінансової системи за рівнем централізації ВВП у бюджеті тощо.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність бюджетного менеджменту, система управління бюджетом, складові бюджетного менеджменту та учасники бюджетного процесу. Джерело [1, 2,4,5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: доходи та видатки Державного бюджету, бюджетний дефіцит, причини виникнення, джерела фінансування, шляхи скорочення Джерело [1, 2, 8,9,19,23]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення рівня виконання планових показників окремо по податкових, неподаткових надходженнях до бюджету, доходах від операцій з капіталом; визначення моделі централізації ВВП у бюджеті, розрахунку суми відкритого і скритого дефіциту бюджету області і розміру	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

		субвенції; розрахунку індексу відносної податкоспроможності бюджету міста	
Семінар запитань і відповідей Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організаційна структура системи Міністерства фінансів України, міські та районні фінансові відділи: їх структура, функції і завдання; структура, функції і завдання Державної фінансової інспекції України, Державної казначейської служби України Джерело [1, 2, 5, 8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	32		
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес.	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: зміст і структура бюджетного процесу, його економічні і організаційні основи. Бюджетний регламент; методологія і процедура бюджетного планування; порядок і терміни складання, розгляду і затвердження Державного бюджету України Джерело [1, 2, 5, 6,9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення етапів бюджетного процесу в Україні, аналіз обсягів міжбюджетних трансфертів та їх видів відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України»; розрахунку середньої муніципальної забезпеченості з розрахунку на 1 жителя (окремо по обласним і районним центрам)	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар – дискусія Тема 5. Виконання бюджету.	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття та принципи виконання бюджету; органи, які забезпечують виконання дохідної частини бюджету. Розпис доходів та видатків, порядок та терміни складання розпису доходів і видатків. Поняття бюджетного фінансування та його організація. Касове виконання бюджету. Джерело [1, 2, 7,8, 19,22,23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар запитань і відповідей Тема 6. Облік виконання бюджету	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організація обліку виконання бюджету у системі казначейства; облік виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками; річне заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету. Джерело [1, 2, 5,6,19]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – дискусія Тема 7. Звітність про виконання бюджету	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Види фінансової звітності; консолідація звітності органів Державного казначейства та фінансових органів; характеристика фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів Джерело [1, 2, 6,7, 9,10,19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар з виконанням практичних задач	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, призначення і види бюджетного контролю; методи бюджетного контролю. Класифікація ревізій; організація, планування і порядок проведення ревізії і перевірок; оформлення	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету		результатів ревізії та їх реалізація. Джерело [1, 2, 7,8, 12,15,19]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом складання аналітичного огляду за результатами контролю виконання Державного бюджету за останні три роки; визначення допущених порушень бюджетної дисципліни на основі результатів ревізії. Визначення розміру збитків і суми, що підлягає відшкодуванню в бюджет за результатами інвентаризації в бюджетній установі.	практичних завдань
Разом змістовий модуль 2	55		
Змістовий модуль 3. Світовий досвід бюджетного менеджменту			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: правове забезпечення бюджетної політики в зарубіжних країнах; бюджетна та фінансова політика в зарубіжних країнах. Критерії фінансової конвергенції; регулювання міжбюджетних відносин в зарубіжних країнах. Джерело [1, 5,8,9,11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 3	11		
Разом	98		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні						Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
1 Формування розуміння основ управління бюджетним дефіцитом		+					+						
2 Здатність визначати напрями бюджетної політики та аналізувати зміни в бюджетному законодавстві	+							+					
3 Володіння методами бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах; методикою розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів		+		+								+	
4 Розуміння сутності та структури бюджетного устрою та бюджетної системи							+						
5 Аналізувати доходно-видаткову структуру консолідованого і державного бюджетів, її відповідність поточній макроекономічній ситуації		+										+	
6 Розраховувати та аналізувати показники внутрішньої і зовнішньої державної заборгованості						+							
7 Розуміння сутності та характеристики доходів та видатків бюджетів різних рівнів							+						

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Письмовий екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту						
Тема 1			2			2
Тема 2		2				2
Тема 3	2		1		5	8
Разом змістовий модуль 1	2	2	3		5	12
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту						
Тема 1	2	3				5
Тема 2	2	2	0,5			4,5
Тема 3	2		2			4
Тема 4	2		0,5	3		5,5
Тема 5	2	2			5	9
Разом змістовий модуль 2	10	7	3	3	5	28
Змістовий модуль 3. Світовий досвід бюджетного менеджменту						
Тема 1	5		5			10
Разом змістовий модуль 3	5		5			10
Разом						50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані

4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.
2. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
4. Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.
5. Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.
6. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

7. Гізатуліна Л.В. Контрольні повноваження Державного казначейства щодо дотримання бюджетного законодавства учасниками бюджетного процесу [Текст] / Л.В. Гізатуліна // Казна України. - 2011. - № 1. - С.14-17.
8. Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188
9. Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. вивч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.
10. Осадченко О. Проблемні питання казначейського обслуговування місцевих бюджетів// Казна України. -2011. - №1. - С. 24-26.
11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Допоміжна

12. Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.
13. Сутність і проблеми підвищення ефективності видатків бюджету / Васютинська Л.А. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2010. - №35. – С. 34-39.
14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.
15. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ.
16. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ

Інформаційні ресурси

17. Про Основні напрями бюджетної політики на 2015 рік. Верховна Рада України; Постанова від 22.05.2014 № 4824-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG3NX00A.html
18. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
19. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
20. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
21. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
22. Матеріали офіційного сайту Міністерства доходів і зборів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>
23. Матеріали офіційного сайту Донецької обласної державної адміністрації / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://donpress.com/>

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу

Семінар 1. Предмет та завдання курсу бюджетний менеджмент

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.Зміст бюджетного менеджменту;
- 2.Об'єкт та суб'єкт бюджетного менеджменту;
- 3.Предмет бюджетного менеджменту, як навчальної дисципліни.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4.Розв'язування практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Проаналізувати динаміку доходів Державного бюджету за останні 10 років (за функціональною та економічною класифікацією).

Завдання 2

Проаналізувати структуру доходів Державного бюджету за останні 10 років (за функціональною та економічною класифікацією).

Завдання 3

Проаналізувати динаміку видатків Державного бюджету за останні 10 років (за функціональною та економічною класифікацією).

Завдання 4

Проаналізувати структуру видатків Державного бюджету за останні 10 років (за функціональною та економічною класифікацією).

Тема 2. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу

Семінар 2. Сутність та складові бюджетного менеджменту.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Органи управління бюджетом;
2. Структура бюджетного процесу;
3. Чинники, від яких залежить рівень бюджетного планування;
4. Методи, які використовують при бюджетному плануванні.
5. Взаємозв'язок функцій менеджменту і складових бюджетного менеджменту;
6. Складові бюджетного менеджменту та їх характеристика.
7. Органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями, їх склад і функції з управління бюджетними коштами;
8. Розпорядники бюджетних коштів, їх класифікація та функції з управління бюджетними коштами.

2. Презентація рефератів (доповідей)

3. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Проаналізувати бюджет області, розрахувавши наступні коефіцієнти: коефіцієнт співвідношення регульованих і власних доходів; коефіцієнт автономії; коефіцієнт забезпеченості мінімальних витрат; коефіцієнт бюджетного покриття; коефіцієнт бюджетної результативності; коефіцієнт бюджетної забезпеченості. Зробити економічно обґрунтовані висновки.

Таблиця 1

Базові показники для розрахунку бюджетних коефіцієнтів по області за 2014-2016 рр.

тис. грош. од.

Показники	2014	2015	2016
Середньорічна чисельність населення (Ч), тис. чол.	3663,4	3632,9	3598,3
Доходи бюджету (Д)	6145012	11118690	13648134
Видатки бюджету (Р)	6445012	10861350	13861502
Власні доходи (Д _в)	2550180	4580900	6900000
Регульовані доходи (Д _р)	3593551	6545416	6748134
Мінімальні витрати (В _м)	6241083	10452197	13453109

Тема 2. Суть та структура бюджету держави як об'єкта управління

Семінар 3. Суть бюджету держави як об'єкта управління

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Економічна природа бюджету, його функції
2. Складові частини бюджету, особливості їх формування і використання
3. Суспільне призначення бюджету держави.

2. Презентація рефератів (доповідей).

3. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Визначити рівень виконання планових показників окремо по податкових, неподаткових надходженнях до бюджету, доходах від операцій з капіталом за наведеними даними (табл.1):

Показники	(тис. грн.)	
	план	факт
Податок на прибуток	1500,5	1590,0
Податок на доходи фізичних осіб	350,2	347,9
Плата за ліцензії на певні види господарської діяльності	21,7	24,5
Надходження від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів	150,0	160,0
Збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг	45,0	46,4
Державне мито	34,0	32,0
Надходження від продажу землі	250,0	275,0
Плата за послуги, що надаються бюджетними установами	460,5	490,6
Адміністративні штрафи та інші санкції	100,0	102,5
Мито	34,0	36,0

Завдання 2

Розрахувати, на скільки відсотків зміниться в плановому році сума власних доходів області, якщо відомі наступні показники поточного року:

1. Обсяг видаткової частини бюджету області – В тис. грн..
2. Дефіцит бюджету – Д тис. грн..
3. Обсяг закріплених доходів – З тис. грн.

Відомо, що у плановому році дефіцит бюджету планується скоротити у півтора рази, видатки зростуть на $X1\%$, а обсяг закріплених доходів збільшиться на $X2$ тис. грн. (табл.2).

Таблиця 2

В, тис. грн.	Д, тис. грн.	З, тис. грн.	$X1, \%$	$X2$, тис. грн.
4200	600	2000	2	320

Завдання 3

В країні зафіксований ВВП у розмірі V млн. грн. Податкові надходження державного бюджету складають N млн. грн. Базуючись на наведених даних, визначити яка модель централізації ВВП у бюджеті має місце в країні.

V	N
55625	17800

Тема 2. Суть та структура бюджету держави як об'єкта управління

Семінар 4. Структура бюджету держави як об'єкта управління

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Бюджетна класифікація доходів бюджету та їх види
2. Склад доходів державного бюджету, їх характеристика
3. Бюджетна класифікація видатків бюджету та їх види.
4. Склад видатків державного бюджету, їх характеристика.
5. Методи, які використовують при бюджетному плануванні.
6. Економічна природа бюджетного дефіциту (профіциту) бюджету, причини його виникнення
7. Види бюджетного дефіциту, їх характеристика
8. Джерела фінансування бюджетного дефіциту
9. Порядок здійснення державних запозичень та управління борговими зобов'язаннями

2. Індивідуальне тестування.

3. Розв'язання практичних завдань.

Практичні завдання

Завдання 1

Розрахувати суму відкритого і скритого дефіциту бюджету області і розмір субвенції. Відомі наступні показники:

1. Сума власних доходів бюджету – ВД тис. грн..
2. Сума закріплених доходів – ЗД тис. грн..
3. Сума видаткової частини бюджету – В тис. грн..

4. Сума субвенції складає С загальної суми дефіциту.

Крім того, відомо, що щорічна заборгованість населення області з комунальних платежів складає в середньому К тис. грн.. Індекс реальної податкоспроможності регіону – І. Податкові надходження у сумі власних доходів бюджету складають ПВ %, у сумі закріплених – ПЗ %.

ВД	ЗД	В	С,%	К	І	ПВ,%	ПЗ,%
2200	2700	5600	40	120	0,75	77,5	82

Завдання 2

Із запропонованих напрямів формування доходів бюджету визначте окремо суму податкових і неподаткових надходжень (у тис. грн.): податок на доходи фізичних осіб – 16 834; доходи від некомерційного та побічного продажу – 15; державне мито – 1; плата за землю – 3 726; доходи від власності та підприємницької діяльності – 5; власні надходження бюджетних установ – 3; податок на додану вартість – 887; рентна плата – 637; доходи від некомерційного і побічного продажу – 13.

Завдання 3

Визначте суму податків і зборів місцевого бюджету м. Сум (у тис. грн.) за такими даними: плата за землю – 5 000; єдиний податок – 350; податок з нерухомості – 88; готельний збір – 8; плата за землю – 605; збір за видачу ліцензій і сертифікатів – 10; податки на доходи – 16 823; державне мито – 25; податок на прибуток підприємств, що належать до комунальної власності, – 411.

Завдання 4

Розрахуйте індекс відносної податкоспроможності бюджету міста на основі нижченаведених даних. Кількість наявного населення міста (тис. чол.) станом на: 01.01.201N – 518,2; 01.01.201N + 1 – 517,5; 01.01.201N + 2 – 516,8. Кількість наявного населення України (тис.чол.) станом на: 01.01.201N – 48 160,2; 01.01.201N + 1 – 47 578,5; 01.01.201N + 2 – 47 314,6. Фактичні надходження доходів до бюджету міста (з урахуванням пільг, що надавались місцевим органам влади), які враховуються при визначенні обсягу трансфертів (у тис. грн.): 01.01.201N – 68 788; 01.01.201N + 1 – 82 405,5; 01.01.201N + 2 – 124 750,2.

Фактичні надходження доходів, що враховуються при визначенні обсягу трансфертів, до усіх місцевих бюджетів України (в тис. грн.): 01.01.201N – 3 361 614,2; 01.01.201N + 1 – 4 239 709,2; 01.01.201N + 2 – 5 371 470,8.

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом

Семінар 5. Органи оперативного управління бюджетним процесом

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Організаційна структура системи Міністерства фінансів України
2. Структура і функції центрального апарату Міністерства фінансів України, його департаментів
3. Мінфін АРК, обласні і міські (міст Києва і Севастополя) фінансові управління державних адміністрацій: їх структура, функції і завдання
4. Міські та районні фінансові відділи: їх структура, функції і завдання
5. Державна казначейська служба України: завдання та функції
6. Державна фінансова інспекція України: їх структура, функції і завдання

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Проаналізувати функції і завдання Міністерства фінансів України, Міністерства фінансів АРК, обласних і міських (міст Києва і Севастополя) фінансових управлінь державних адміністрацій, міських та районних фінансових відділів, Державної фінансової інспекції України та внести пропозиції щодо чіткого розмежування функцій між ними в сфері управління бюджетним процесом.

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом

Семінар 6. Органи оперативного управління бюджетним процесом

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Державна фіскальна служба України: завдання, функції, структура
2. Структура апарату Державної фіскальної служби України
3. Спеціалізовані департаменти Державної фіскальної служби України
4. Територіальні органи ДФС України
5. Підрозділи податкової міліції: їх функції, завдання
6. Рахункова палата України: завдання та функції
7. Структура Рахунової палати України, функції та завдання її окремих департаментів

2. Економічний диктант

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Проаналізувати функції і завдання Державної фіскальної служби України та їх територіальних органів, Рахункової палати України та внести пропозиції щодо чіткого розмежування функцій між ними в сфері управління бюджетним процесом.

Завдання 2

Заповніть таблицю:

Таблиця 1

Органи оперативного управління бюджетом

Орган управління	Фінансування	Підпорядкування	Структура	Хто очолює
Міністерство фінансів України				
Рахункова палата України				
Державна Казначейська служба України				
Державна фіскальна служба України				

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес

Семінар 7. Бюджетне планування в Україні

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання бюджетного планування
2. Принципи бюджетного планування
3. Види бюджетного планування
4. Основні макропоказники економічного і соціального розвитку України.
5. Аналіз виконання бюджету за попередній рік і очікуване виконання на поточний
6. Інструктивні листи про особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний рік.

7. Складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

8. Постанова верховної ради україни «про основні напрями бюджетної політики на відповідний рік (бюджетна резолюція)», її змісті призначення.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Презентація рефератів (доповідей).*

4. *Розв'язання практичних завдань*

Практичні завдання

Завдання 1

Проаналізувати обсяги міжбюджетних трансфертів та їх види відповідно до Законів України «Про Державний бюджет України» за п'ять останніх років.

Завдання 4

Виходячи з наведених даних у табл.1, розрахувати середню муніципальну забезпеченість з розрахунку на 1 жителя (окремо по обласним і районним центрам); розрахувати приблизну суму дотації вирівнювання з розрахунку на 1 жителя для Херсону і Нової Каховки (мінімальна дотація вирівнювання – різниця між середньоарифметичною забезпеченістю обласних центрів і забезпеченістю Херсона, аналогічно для Н. Каховки)

Таблиця 1

Місто	Забезпеченість міського бюджету в розрахунку на 1 жителя
	В гривнях
<i>1. Обласні центри:</i>	
Вінниця	366.7
Житомир	255.0
Харків	226.8
Херсон	217.0
<i>2. Районні центри:</i>	
Боярка	48.1
П'ятихатки	36.1
Нова Каховка	24.9

Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес

Семінар 8. Бюджетний процес

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Стадії бюджетного процесу.

2. Організаційні основи складання проекту бюджету.

3. Подання і розгляд законопроектів, що впливають на показники бюджету, та

введення в дію таких законів.

4. Підготовка та розгляд пропозицій і зауважень щодо проєктованих показників
5. Скорегований проєкт бюджету
6. Порядок і терміни розгляду і затвердження державного бюджету
7. Закон України «про державний бюджет України» та його зміст
8. Порядок складання проєктів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проєктом державного бюджету
9. Порядок і терміни розгляду і затвердження місцевих бюджетів
10. Порядок складання, розгляду і затвердження кошторисів бюджетних установ

2. Економічний диктант

3. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Вказати, які документи та інформацію до яких відповідних органів влади і управління подають в процесі бюджетного планування.

А. Перелік документів та інформації, необхідних для складання, розгляду і затвердження бюджету:

1. Правила оформлення проєкту «Закону про Державний бюджет України»
2. Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України.
3. Бюджетна резолюція (Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний рік).
4. Розрахунки для обґрунтування нормативів відрахувань від регулюючих доходів, розмірів дотацій і субвенцій.
5. Дані про зміни складу об'єктів, що підлягають бюджетному фінансуванню.
6. Висновки і зауваження постійних комісій при Верховній раді України.
7. Розрахунки та відповідні обґрунтування щодо розміру фінансування витрат, які намічається здійснити в плановому році.
8. Прогностичні показники економічного та соціального розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць.
9. Інструктивні листи про особливості складання розрахунків до проєктів бюджетів на наступний бюджетний рік.
10. Постанова «Про порядок фінансування поточних витрат до прийняття «Закону про Державний бюджет».
11. Попередній проєкт зведеного і Державного бюджетів України.
12. Проєкт закону про Державний бюджет України; пропозиції щодо нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.
13. Постанова «Про порядок введення в дію "Закону про Державний бюджет України"».

14. Прогнозні показники попереднього проекту зведеного та Державного бюджетів України.
  15. Пропозиції і зауваження щодо проєктованих показників зведеного та Державного бюджетів України на плановий рік.
  16. Проектні нормативи відрахувань від регулюючих доходів та сум контингентів цих доходів.
  17. Розміри дотацій і субвенцій, які передбачається надати з Державного бюджету України, їх цільове призначення.
  18. Перелік видатків, які передбачається передати з Державного бюджету України на фінансування бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.
  19. Аналіз виконання бюджету за попередній рік і очікуваного виконання бюджету поточного року.
- Б. Перелік державних органів, які беруть участь у бюджетному плануванні:
1. Кабінет Міністрів України.
  2. Верховна Рада України.
  3. Міністерство економіки України.
  4. Національний банк України.
  5. Міністерство фінансів України.
  6. Президент України.
  7. Постійні комісії при Верховній Раді України.
  8. Органи законодавчої і виконавчої влади Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.
  9. Місцеві Ради народних депутатів та державні адміністрації.
  10. Міністерства, відомства.
- В. Регламентовані терміни окремих етапів бюджетного планування:
1. До травня.
  2. До 1 червня.
  3. До 15 червня.
  4. До липня.
  5. До 1 серпня.
  6. До 15 серпня.
  7. До 1 вересня.
  8. До 15 вересня.
  9. До 2 грудня.
  10. До 30 грудня.

Завдання 2

На підставі наведених нижче даних заповнити табл. 1 "Етапи бюджетного процесу в Україні" за наступними варіантами:

1. Складання проєкту Закону "Про державний бюджет України".
2. Розгляд і затвердження Закону "Про державний бюджет України".

Таблиця 1

Етапи бюджетного процесу в Україні (*назва варіанту*)

Складові стадії	Виконавці	Терміни

Складові стадії:

1. Проект основних засад грошово-кредитної політики.
2. Підготовка до подання проекту бюджету Кабінету Міністрів.
3. Парламентські слухання щодо проекту Основних напрямів бюджетної політики.
4. Розгляд проекту Закону і формулювання по ньому пропозицій.
5. Розробка основних макроекономічних показників.
6. Постанова ВРУ щодо проекту Основних напрямів бюджетної політики.
7. Прийняття рішення про схвалення проекту бюджету і його подання на розгляд ВРУ.
8. Проект Основних напрямів бюджетної політики.
9. Опублікування закону в газеті "Урядовий кур'єр" та в інших офіційних виданнях.
10. Завершення другого читання проекту закону.
11. Представлення проекту закону Верховній Раді і прийняття нею відповідного рішення.
12. Прийняття Закону про Державний бюджет України.
13. Прийняття проекту закону в першому читанні.
14. Підписання закону.
15. Винесення проекту бюджету на третє читання.
16. Розгляд пропозицій до проекту.
17. Розроблення бюджетних запитів головними розпорядниками бюджетних коштів.
18. Подання доопрацьованого проекту бюджету на друге читання Верховній Раді.

Виконавці:

1. Головні розпорядники бюджетних коштів.
2. Народні депутати.
3. НБУ.
4. КМУ.
5. ВРУ.
6. Міністерство економіки.
7. Прем'єр-міністр або міністр фінансів.
8. Комітет ВРУ з питань бюджету.
9. Міністерство фінансів.
10. Президент України.

Терміни:

1. за 4 робочих дні до парламентських слухань (до 01 червня).
2. до 15 вересня.
3. до 25 листопада.
4. до 01 квітня.

5. у двотижневий термін після затвердження.
6. до 03 листопада (або до 08 грудня).
7. у липні на основі інструкції Мінфіну.
8. до 15 жовтня.
9. до 01 грудня.
10. 01 червня.
11. до 20 жовтня (до 25 жовтня).
12. протягом 5 днів.
13. до 20 листопада.
14. до 01 жовтня.
15. до 15 серпня.

Тема 5. Виконання бюджету

Семінар 9. Виконання бюджету

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Розпис доходів та видатків, порядок та терміни складання розпису доходів і видатків;
2. Принципи організації виконання бюджету;
3. Єдиний казначейський рахунок сеп нбу;
4. Бюджетні рахунки їх види, класифікація;
5. Порядок відкриття і закриття бюджетних рахунків;
6. Органи, які забезпечують виконання дохідної частини бюджету.
7. Організація розрахунків юридичних і фізичних осіб з бюджетом;
8. Документи, на підставі яких здійснюється перерахування платежів до бюджету;
9. Установи, які приймають платежі;
10. Готівкова та безготівкова форми розрахунків;
11. Вихідні принципи формування доходів бюджету;
12. Податковий менеджмент, його організація і завдання.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

Зазначити, які документи подають відповідні установи та їх підрозділи при виконанні бюджетів.

1. Із Державного бюджету:

- Перерахування бюджетних коштів центральним апаратом Державного казначейства України територіальним управлінням для здійснення оплати рахунків і видачі готівкою

Органи, установи, організації:

1. Центральний апарат Державного казначейства України (територіальні управління).
2. Установи банківської системи.
3. Головний розпорядник коштів (розпорядник коштів II ступеня).
4. Операційно-контрольне управління центрального апарату Державного казначейства (Операційний відділ територіальних органів Державного казначейства).

Документи:

1. Платіжне доручення.
2. Реєстри на здійснення видатків по відповідній території.
3. Розпорядження на перерахування коштів.
4. Реєстр платіжних доручень.

◆ *Оплата рахунків*

Органи, підприємства, організації (установи)

1. Органи Державного казначейства України (центральний апарат, територіальні управління і відділи).
2. Розпорядники коштів (головні, II і III ступенів).
3. Установи банківської системи.
4. Операційно-контрольне управління центрального апарату Державного казначейства (Операційний відділ територіальних органів Державного казначейства).
5. Суб'єкт господарської діяльності.

• *Видача готівкою*

Органи, підприємства, організації, установи

1. Розпорядники коштів (головні, II і III ступенів).
2. Установи банківської системи.
3. Органи Державного казначейства України (центральний апарат, територіальні управління і відділи).
4. Представник розпорядника коштів.
5. Операційно-контрольне управління центрального апарату Державного казначейства (Операційний відділ територіальних органів Державного казначейства).

II. *Із місцевого бюджету*

Органи та їх структурні підрозділи, організації, установи

1. Бюджетний відділ.
2. Установи банківської системи.
3. Фінансовий відділ державної адміністрації.
4. Бухгалтерія.
5. Розпорядники коштів (головні та III ступеня).

Розподіл бюджетних коштів:

Документи

1. Платіжне доручення.
2. Реєстр платіжних доручень.
3. Акти виконаних робіт.
4. Накладні.
5. Товарно-транспортні накладні.
6. Рахунки фактури.
7. Рахунки.
8. Трудові угоди.
9. Договори на виконання робіт.

Документи:

1. Грошовий чек.
2. Платіжні доручення на перерахування сум прибуткового податку з громадян до фонду соціального страхування, до Пенсійного фонду.
3. Заявка на отримання грошового чека.
4. Накази (на відпустку, матеріальну допомогу тощо).
5. Розрахунково-платіжні відомості.
6. Трудові угоди.
7. Акти виконаних робіт.
8. Договори на виконання робіт.

Документи:

1. Платіжне доручення.
2. Розпорядження про перерахування коштів із поточного рахунка місцевого бюджету (форма №5).

Находження доходів:

Органи, установи, організації

1. Установи банківської системи.
2. Каси сільських і селищних Рад.
3. Каси спеціальних збирачів.
4. Фінансовий орган
5. Платники: юридичні особи; фізичні особи.

Документи:

1. Супровідна відомість (форма №28).
2. Платіжне повідомлення
3. Квитанція-повідомлення
4. Платіжне доручення.

Тема 5. Виконання бюджету

Семінар 10. Виконання бюджету

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Організація розрахунків юридичних і фізичних осіб з бюджетом;

2. Документи, на підставі яких здійснюється перерахування платежів до бюджету;
3. Установи, які приймають платежі;
4. Готівкова та безготівкова форми розрахунків;
5. Вихідні принципи формування доходів бюджету;
6. Податковий менеджмент, його організація і завдання.
7. Поняття бюджетного фінансування та його організація. Методи і види фінансування із Державного бюджету
8. Форми бюджетного фінансування, їх характеристика;
9. Методи бюджетного фінансування, їх характеристика;
10. Джерела утворення та напрямки використання грошових коштів бюджету;
11. Стадії виконання бюджету за видатками;
12. Касове виконання бюджету: поняття, сутність, системи касового виконання бюджету
13. Сутність касового виконання бюджету;
14. Система касового виконання бюджету;
15. Етапи формування казначейської системи виконання бюджету;
16. Регулювання міжбюджетних потоків.
17. Основні напрямки реформування казначейської системи виконання бюджету.

2. *Економічний диктант.*

3. *Презентація рефератів (доповідей).*

4. *Розв'язання практичних завдань*

Практичні завдання

Завдання 1

Скласти схему документообороту, пов'язаного з мобілізацією доходів до Державного та місцевих бюджетів.

Завдання 2

Державним бюджетом отримано від міжнародних фондів позику на t років. Для перших двох років позики застосовується ставка рівна i %, для наступних трьох років вона складає j %. Обчислити середню ставку за весь термін позики.

Тема 6. Облік виконання бюджету

Семінар 11. Облік виконання бюджету

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Завдання і значення бухгалтерського обліку виконання бюджетів;

2. Види бухгалтерського обліку виконання бюджетів;
3. Форми бухгалтерського обліку;
4. Документообіг, як необхідний складник організації бухгалтерського обліку в органах Державної казначейської служби;
5. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.

2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*

Практичні завдання

Завдання 1

По відділенню Державного казначейства в Радянському районі м. Києва були проведені наступні операції щодо зарахування коштів до Державного бюджету:

№ з/п	Зміст операції	Сума (грн)
1.	Надійшли кошти до Державного бюджету:	
	— податкові надходження (ф. 412-б)	60 000
	— податкові надходження (взаємозалік)	10 000
	— неподаткові надходження (ф. 412-б)	20 000
	— неподаткові надходження (взаємозалік)	5 000
	— доходи від операцій з капіталом (ф. 412-б)	10 000
2.	Перераховано управлінню Державного казначейства в м. Києві:	
	— податкові надходження (ф. 412-б)	60 000
	— податкові надходження (взаємозалік)	10 000
	— неподаткові надходження (ф. 412-б)	20 000
	— неподаткові надходження (взаємозалік)	5 000
	— доходи від операцій з капіталом (ф. 412-б)	10 000

Необхідно:

1. Скласти бухгалтерські записи по операціях.

2. Заповнити книгу аналітичного обліку (ф. № 5-ф).
3. Вказати, які первинні документи є основою для обліку.

Тема 6. Облік виконання бюджету

Семінар 12. Облік виконання бюджету

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Облік виконання державного та місцевих бюджетів за доходами.
2. Облік виконання державного та місцевих бюджетів за видатками.
3. Визначення результатів виконання бюджетів. Річне заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету.

2. Економічний диктант.
3. Презентація рефератів (доповідей).
4. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання

Завдання 1

По управлінню Державного казначейства в м. Києві були проведені наступні операції щодо перерахування коштів з казначейського рахунка на видатки, затверджені в Державному бюджеті:

№ з/п	Зміст операції	Сума (грн)
1	Надійшли кошти від Головного управління Державного казначейства	500 000
2	Здійснено оплату рахунків	250 000
3	Списані кошти, які були перераховані на оплату рахунків	250 000
4	Перераховано розпорядникам коштів:	100 000
	— на поточні видатки	70 000
	— на капітальні видатки	30 000
5	Списані кошти, які були перераховані на рахунки розпорядників коштів:	100 000
	— на поточні видатки	70 000
	— на капітальні видатки	30 000
6	Перераховано відділенню Державного казначейства у Радянському районі на оплату рахунків	150 000

Необхідно:

1. Скласти бухгалтерські записи по операціях.
2. Заповнити книгу аналітичного обліку (ф. № 3-ф).

3. Вказати, які первинні документи є основою для обліку по кожній операції.

Завдання 2

По фінансовому управлінню Київської обласної державної адміністрації були проведені наступні операції щодо виконання обласного бюджету:

№ з/п	Зміст операції	Сума (грн)
1	Надійшли доходи до обласного бюджету:	4 040 000
	у тому числі:	
	а) податок на прибуток	2 885 000
	б) прибутковий податок з громадян	266 600
	в) збори та різні неподаткові платежі	800
	г) плата за землю	8 300
	д) кошти від приватизації державного майна	869 400
	е) акцизний збір із вітчизняних товарів	9 900
2	Повернення зайво внесених платниками платежів (податкові)	2 300
3	Надійшли нез'ясовані надходження	10 000
4	Перераховано обласному управлінню освіти:	800 000
	— на видатки установи	200 000
	— на видатки підвідомчим установам	600 000
5	Перераховано на фінансування капіталовкладень:	600 000
	— управлінню житлово-комунального господарства обласної держадміністрації	400 000
	— управлінню капітального будівництва обласної держадміністрації	200 000
6	Встановлена належність нез'ясованих надходжень: передані по належності до районного бюджету	10 000
7	Списуються касові видатки:	
	а) обласного управління освіти:	800 000
	— видатки установи	200 000
	— видатки підвідомчим установам	600 000
	б) на капіталовкладення:	600 000
	— управлінню житлово-комунального господарства через «Укрсоцбанк»	400 000
	— управлінню капітального будівництва через «Укрсоцбанк»	200 000

Необхідно:

1. Скласти бухгалтерські записи по операціях.
2. Заповнити книги аналітичного обліку (ф. № 3-ф, ф. № 5-ф).
3. Вказати, які первинні документи є основою для обліку по кожній операції.

Тема 7. Звітність про виконання бюджету

Семінар 13. Теоретичні засади складання фінансової звітності

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Основні засади складання фінансової звітності:
  - 1.1. принципи бухгалтерського обліку та звітності;
  - 1.2. періодичність бюджетної звітності;
  - 1.3. склад документів бюджетної звітності, порядок їх складання, подання і затвердження;
- . користувачі фінансової звітності про виконання бюджетів.
2. Види фінансової звітності.
3. Відповідальність за достовірність фінансової звітності.
4. Консолідація звітності органів Державного казначейства та фінансових органів.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язання практичних завдань

Практичні завдання**Завдання 1**

Проаналізувати рівень виконання Державного та місцевих бюджетів за останні 3-5 років. Зробити висновки.

Завдання 2

Розрахуйте суму доходів Зведеного бюджету і частку доходів державного та місцевого бюджетів за 3 роки. На основі отриманих результатів зробіть висновки щодо розподілу доходів між бюджетами.

Таблиця
Доходи Державного і місцевих бюджетів за 2014-2016 рр.
(млн. грн.)

Роки	Державний бюджет	Місцеві бюджети
2014	52708,4	22577,4
2015	68744,5	22784,9
2016	103867	30316,2

Тема 7. Звітність про виконання бюджету**Семінар 14. Звітність виконання бюджету****План заняття:**

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань

самостійного вивчення:

1.Характеристика фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів:

1.1. звіт про фінансовий стан бюджету (баланс);

1.2. звіт про результати виконання бюджету;

1.3. звіт про рух грошових коштів.

2.Порядок представлення та затвердження звіту про виконання бюджету держави.

2. *Економічний диктант.*

3. *Презентація рефератів (доповідей).*

4.*Розв'язання практичних завдань*

Практичні завдання

Завдання 1

Необхідно зв'язати наведені нижче форми квартальної звітності розпорядників бюджетних коштів з їх назвою.

Таблиця

Форми квартальної звітності

№ з/п	Форма	Назва
1	№1	А. Звіт про рух грошових коштів
2	№2	Б. Звіт про фінансові зобов'язання бюджетних установ
3	№ 2 – валюта	В. Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду
4	№ 4-1	Г. Баланс
5	№ 3	Д. Звіт про використання коштів загального фонду кошторису установи
6	№ 4-2	Є. Звіт про заборгованість бюджетних установ
7	№ 8	Ж. Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як оплата за послуги, що надаються бюджетними установами
8	№ 4-3	З. Звіт про використання коштів загального фонду бюджету від міжнародної діяльності України
9	№ 7	І. Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень бюджетних установ

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету

Семинар 15. Контроль за виконанням бюджету

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Фінансовий контроль, його роль та місце в бюджетному процесі.
2. Механізм бюджетного контролю.
3. Види, форми і методи бюджетного контролю.

2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Розв'язання практичних завдань*

Практичні завдання

Завдання 1

Скласти аналітичний огляд за результатами контролю виконання Державного бюджету за останні три роки.

Зробити висновки щодо основних видів бюджетних правопорушень, та ефективності бюджетного контролю.

Завдання 2

Підготувати аналітичний огляд щодо результатів проведення фінансового моніторингу та його ефективності.

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету

Семінар 16. Контроль за виконанням бюджету

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Характеристика органів бюджетного контролю, їх повноважень та функцій.
2. Рахункова палата.
3. Державна фіскальна служба України.
4. Державна фінансова інспекція.
5. Порушення бюджетного законодавства.
6. Заходи впливу та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

2. *Економічний диктант.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*
4. *Розв'язання практичних завдань*

Практичні завдання

Завдання 1

Визначити допущені порушення бюджетної дисципліни. В процесі ревізії установ районного відділу освіти було встановлено, що на КЭК 1131 "Предмети, матеріали, устаткування, інвентар" були віднесені витрати на: придбання в діючих установах інвентаря, устаткування, меблів; придбання

устаткування для знову побудованої школи і дитячого саду; доставку устаткування і учбового інвентаря; придбання м'якого інвентаря і обмундирування; малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Завдання 2

За результатами інвентаризації в бюджетній установі були виявлені наступні порушення:

1. У завідуючого складом виявлені надлишки матеріальних цінностей:

- Тумбочка 1 шт.;
- Бинт 30 шт.

Комісія визначила вартість тумбочки в розмірі 425 грн; вартість бинта 3,50 грн за 1 шт.

2. У завгоспа встановлено недостача:

- 1 стіл, первісна вартість якого 1000 грн, знос 200 грн.

3. У завідувача продуктовим складом встановлено нестачу борошна (в межах норм природного убутку) - 1,8 кг за ціною 5,05 грн / кг.

4. У касі встановлено недостача в розмірі 75 грн.

5. При інвентаризації розрахунків встановлена заборгованість, термін позовної давності якої минув:

- Дебіторська заборгованість в сумі 42015 грн.;
- Кредиторська заборгованість в сумі 85146 грн.

Визначити розмір збитків і суму, що підлягає відшкодуванню в бюджет.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Семінар 17. Світовий досвід бюджетного менеджменту

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Етимологія терміну "бюджет". Альтернативні визначення бюджету.
2. Бюджет у контексті світової фінансової думки.
3. Ринкове господарство і державний бюджет.
4. Фінансово-управлінські технології формування бюджету.
5. Бюджетування на нульовій основі і метод "витрати-вигоди".
6. Бюджетне прогнозування.
7. Оптимізація бюджетного дефіциту.
8. Організація бюджетного контролю в демократичному суспільстві.

- 9.Транспарентність і контроль ефективності.
- 10.Податковий контроль корпорацій.
- 11.Бюджетний аудит.

2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Семінар 18. Світовий досвід бюджетного менеджменту

План заняття:

1.Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.Правове забезпечення бюджетної політики в зарубіжних країнах
- 2.Бюджетна та фіскальна політика в зарубіжних країнах. Критерії фінансової конвергенції
- 3.Регулювання міжбюджетних відносин в зарубіжних країнах.
  - 3.1. управління бюджетним процесом у Великобританії;
  - 3.2. управління бюджетним процесом і бюджетними відносинами у Франції;
  - 3.3. досвід організації бюджетного менеджменту у Німеччини;
  - 3.4. управління бюджетним процесом і бюджетними відносинами у США;
  - 3.5 досвід організації бюджетного менеджменту у Японії.

2. *Економічний диктант.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу

Семинар 1. Предмет та завдання курсу

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Аналіз чинників, що впливають на рівень бюджетної централізації ВВП.
  2. Правове регламентування бюджетних відносин.
  3. Бюджетна політика та пріоритети
- 3. Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Бюджетний менеджмент являє собою:

- A. один з напрямів інвестиційного менеджменту, який спрямований на управління державними позиками;
- B. сукупність взаємопов'язаних дій, методів, прийомів, що спрямовані на управління процесом складання та розгляду бюджету;
- C. один з напрямів фінансового менеджменту, який являє собою сукупність взаємопов'язаних дій, прийомів, методів, спрямованих на управління бюджетними ресурсами та відносинами, що виникають в процесі руху бюджетних потоків;
- D. Всі відповіді вірні.

2. Предметом бюджетного менеджменту виступає:

- A. бюджетний процес і управління ним;
- B. бюджетні відносини;
- C. органи управління бюджетом;
- D. бюджетні фінансові потоки.

3. До складових бюджетного менеджменту не відносять:

- A. організацію виконання бюджету;
- B. бюджетне планування;
- C. розгляд і затвердження бюджету;
- D. облік виконання бюджету.

4. До другої групи органів управління бюджетом відносять:

- A. Президента України;
- B. Кабінет міністрів України;
- C. Міністерство доходів і зборів України;
- D. Аудиторську палату України.

5. Об'єктом бюджетного менеджменту виступає:

- A. бюджетний процес і управління ним;
- B. бюджетні відносини;
- C. органи управління бюджетом;
- D. бюджет.

6. Надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів відноситься до:

- A. доходів бюджету;
- B. надходжень бюджету;
- C. видатків бюджету;
- D. витрат бюджету.

7. До складових бюджетного менеджменту не відноситься:

- A. бюджетне планування;
- B. контроль за виконанням бюджету;
- C. бюджетне призначення;
- D. всі відповіді вірні

8. До органів нефінансового профілю, які пов'язані з виконанням бюджету за видатками, відносяться:

- A. Державне казначейство;
- B. органи Міністерства внутрішніх справ;
- C. галузеві міністерства та відомства.
- D. бюджетні фінансові потоки

9. Суб'єктом бюджетного менеджменту є:

- A. державні фінансові органи;
- B. держава в особі Міністерства фінансів;
- C. органи державної влади і державного самоврядування;
- D. Всі відповіді вірні

10. Система управління бюджетом - це:

- A. сукупність бюджетних відносин, що створюються в результаті спільної діяльності суб'єктів бюджетного менеджменту, при розгляді, затвердженні та виконанні державного бюджету;
- B. сукупність взаємопов'язаних дій (управлінських функцій), прийомів, методів, що направлені на керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків. Бюджетний менеджмент повинен дати відповідь на питання — як ефективно керувати цим рухом і відносинами;
- C. це комплекс заходів щодо реалізації законодавчо закріплених бюджетних норм, які гарантує держава всім суб'єктам бюджетних відносин;
- D. комбінація двох елементів: органів управління та етапів і методів управлінської діяльності в бюджетному процесі;

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

6 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та

соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта XXI століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

12 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».- С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.- С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/control/ 21](http://www.kmu.gov.ua/control/21)

21.Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 2. Суть та структура бюджету держави як об'єкта управління

Семінар 4. Структура бюджету держави як об'єкта управління

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1.Непрямі податки в системі доходів державного бюджету

2.Світова практика міжбюджетних відносин.

3. Причини бюджетного дефіциту в Україні у 1992-1999 рр.

4. Проблеми дефіциту бюджету: зарубіжний досвід

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Включення до складу бюджетів всіх надходжень і витрат, здійснюваних відповідно до нормативно-правових актів, забезпечує принцип:

A. збалансованості бюджетної системи;

B. повноти;

C. ефективності;

D. публічності і прозорості.

2. Державний бюджет України й місцеві бюджети - це:

A. ланки бюджетної системи;

B. ступені бюджетної системи;

C. рівні бюджетної системи;

D. сфери бюджетної системи.

3. Розподіл видів витрат між державним бюджетом і місцевими бюджетами повинен ґрунтуватися на максимально можливому наближенні надання суспільних послуг до їхнього безпосереднього споживача – це зміст принципу:

A. субсидіарності;

B. єдності;

C. ефективності;

D. справедливості й неупередженості.

4. Видатки державного бюджету визначаються законом про Державний бюджет, видатки місцевих бюджетів – рішенням місцевих органів влади, бюджетних установ – кошторисом – це зміст такого принципу бюджетного фінансування:

A. безповоротність та безвідплатність фінансування;

B. плановість;

C. цільове використання коштів;

D. поєднання власних, кредитних, бюджетних джерел фінансування.

5. Дотації вирівнювання, субвенції, кошти, які передаються до Державного бюджету України й місцевих

бюджетів з інших бюджетів, інші дотації - це:

- A. види міжбюджетних трансфертів;
- B. рівні міжбюджетних трансфертів;
- C. види бюджетних кредитів;
- D. рівні бюджетних кредитів.

6. Сукупність заходів держави щодо організації й використання бюджетних ресурсів для забезпечення економічного й соціального розвитку - це:

- A. бюджетна система;
- B. бюджетний устрій;
- C. бюджетна політика;
- D. бюджетний механізм.

7. Принцип обґрунтованості бюджетної системи полягає в тому, що:

- A. бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, які визначені бюджетними призначеннями;
- B. бюджети формуються на реалістичних макропоказниках економічного й соціального розвитку й розрахунках надходжень у бюджет і витрат бюджету, здійснюваних відповідно до затверджених методик і правил;
- C. справедливий і неупереджений розподіл суспільного багатства;
- D. бюджетна система залежить від загального стану економіки країни.

8. Єдина правова база, грошова система, регулювання грошових відносин, бюджетна класифікація, порядок виконання бюджетів і ведення бухгалтерського обліку й звітності забезпечується на основі принципу:

- A. самостійності бюджетної системи;
- B. повноти бюджетної системи;
- C. субсидіарності;
- D. єдності бюджетної системи.

9. Прихований дефіцит - це:

- A. занижена величина фактичного бюджетного дефіциту і державного боргу, що часто робиться цілеспрямовано і є ознакою непродуманості фінансової політики держави;
- B. реальне перевищення видатків над доходами бюджету, офіційно зафіксоване наприкінці бюджетного періоду;
- C. результат свідомої активної (дискреційної) політики держави, що передбачає маніпулювання податками й урядовими видатками з метою зміни реального обсягу національного виробництва і зайнятості, контролю над інфляцією та прискоренням економічного зростання і запобігання спаду виробництва в країні;
- D. дефіцит, що виникає в умовах достатності ресурсів у суспільстві та досить високого рівня доходів юридичних і фізичних осіб. Він пов'язаний з політикою помірною оподаткування з метою зміцнення фінансової бази підприємницьких структур.

10. Принцип побудови бюджетної системи України який визначає, що розподіл видів видатків між державним та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами повинен ґрунтуватися на максимально можливому наближенні надання суспільних послуг до їх безпосереднього споживача - це:

- A. принцип справедливості та неупередженості;
- B. принцип обґрунтованості;
- C. принцип субсидіарності;
- D. принцип повноти наповнення бюджету.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

7 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

13 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».– С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/21>

21. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом

Семінар 5. Органи оперативного управління бюджетним процесом

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Завдання та функції департаментів, управлінь та відділів Міністерства фінансів.
2. Становлення та розвиток Державної фіскальної служби України.
3. Становлення та розвиток Державної казначейської служби України.
4. Становлення та розвиток Рахункової палати України

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Міністерство фінансів делегувало функції контролю за використанням коштів державного та місцевих бюджетів, позабюджетних фондів та валютних кредитів:

- A. Державній казначейській службі України;
- B. Рахунковій палаті;
- C. Державній фінансовій інспекції;
- D. органам місцевого самоврядування.

2. Організація й здійснення контролю за своєчасним виконанням прибуткової й видаткової частин Державного бюджету України, витрачанням бюджетних коштів, у тому числі коштів загальнодержавних цільових фондів, за обсягами, структурою і їхнім цільовим призначенням є одним із завдань:

- A. Державного казначейства України;
- B. Рахункової палати України;
- C. Міністерства доходів і зборів України;
- D. Державної фінансової інспекції України.

3. Одним із завдань Державного казначейства є:

- A. запобігання злочинів й інших правопорушень у сфері оподаткування;

В. здійснення державного контролю за використанням коштів і матеріальних цінностей, їхнім заощадженням і достовірністю бухгалтерського обліку й звітності в міністерствах, відомствах, державних комітетах;
 С. управління доходами і видатками Державного бюджету та місцевих бюджетів, провадження операції з наявними бюджетними коштами, в тому числі в іноземній валюті в межах розписів бюджетів;
 Д. здійснення контролю за виконанням законів України й схвалених Верховною Радою постанов, виконанням Державного бюджету України, фінансуванням загальнодержавних програм.

4. Комітет Верховної Ради з питань бюджету, Міністерство доходів і зборів України, Державне казначейство України, Фінансова інспекція України, місцеві фінансові управління, бюджетні відділи, обласні фінансові відділи - це:

- А. основні складові бюджетної системи;
- В. частини системи бюджетного управління;
- С. складові бюджетного устрою;
- Д. головні розпорядники бюджетних коштів.

5. Контроль за утворенням і погашенням внутрішнього і зовнішнього боргу України, визначення ефективності та доцільності видатків державних коштів, валютних та кредитно-фінансових ресурсів відноситься до функцій:

- А. Державного казначейства України;
- В. Рахункової палати України;
- С. Міністерства доходів і зборів України;
- Д. Державної фінансової інспекції України.

6. До контрольних органів, зобов'язаних сприяти діяльності Рахункової палати, надавати за її запитом інформацію про результати перевірок і ревізій, відносяться:

- А. Міністерство фінансів України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України;
- В. Національний банк України, Фонд державного майна України;
- С. Органи внутрішньовідомчого контролю й аудиту;
- Д. всі відповіді правильні.

7. До повноважень Державної казначейської служби України відносяться:

- А. перерахунок всіх надходжень і витрат Державного бюджету України;
- В. контроль за відповідністю платежів прийнятим зобов'язанням і бюджетним асигнуванням;
- С. здійснення контролю за виконанням Законів України й ухвалених Верховною Радою постанов, виконанням Державного бюджету України, фінансуванням загальнодержавних програм;
- Д. аналіз установлених відхилень від показників Державного бюджету України та підготовка пропозицій про їх усунення, а також про удосконалення бюджетного процесу в цілому.

8. Одним із пріоритетних напрямів діяльності Державної фінансової інспекції України є:

- А. регулювання управління державним внутрішнім боргом;
- В. диференціація платників податків;
- С. організація і касове планування коштів Державного бюджету;
- Д. антикорупційна стратегія та вжиття комплексних заходів для запобігання і протидії корупції.

9. Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання встановлюються:

- А. Міністерством фінансів України;
- В. Комітетом Верховної Ради України;
- С. Кабінетом Міністрів України;
- Д. Верховним Судом України.

10. Розробка основних напрямів державної бюджетної політики, а також складання і забезпечення виконання Державного бюджету, це функція:

- А. Державного казначейства України;
- В. Кабінету Міністрів України;
- С. Міністерства фінансів України;
- Д. Державної фінансової інспекції України.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

8 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

14 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».- С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в

системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/> 21

21.Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес

Семінар 7. Бюджетне планування в Україні

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1.Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2.Самостійно опрацюйте питання:

- 1.Зміст Закону України "Про Державний бюджет України".
2. Сценарії розвитку економіки як основа формування проектів бюджетів.
3. Бюджетні програми, порядок їх складання та контролю за їх виконанням.
4. Засади кошторисних розрахунків.

3.Розв'яжіть тестові завдання.

1. Основні напрями бюджетної політики на наступний бюджетний період приймаються:

- A.Кабінетом Міністрів України до 20 березня року, що передує плановому;
- B. Рахунковою палатою Верховної Ради до 15 серпня;
- C. Кабінетом Міністрів України не пізніше 1 квітня року, що передує плановому;
- D. парламентом до 15 червня.

2.Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення про місцевий бюджет:

- А. Кабінет Міністрів України має право здійснювати витрати лише на бюджетні програми, бюджетні призначення щодо яких встановлені законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період;
- В. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган місцевої ради мають право здійснювати видатки місцевого бюджету лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті рішення на наступний період;
- С. Рада міністрів Автономної Республіки Крим має право здійснювати витрати лише на бюджетні програми, бюджетні призначення щодо яких встановлені законом місцевий бюджет України;
- Д. місцева державна адміністрація або виконавчий орган місцевої ради мають право здійснювати видатки місцевого бюджету лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період.

3. Бюджетний процес включає:

- А. складання проекту бюджету, розгляд та прийняття бюджету;
- В. виконання бюджету;
- С. підготовку та розгляд звіту про виконання бюджету;
- Д. усі відповіді вірні.

4. Бюджетний регламент – це документ, в якому визначаються порядок та терміни здійснення:

- А. виконання бюджету;
- В. усіх стадій бюджетного процесу;
- С. складання, розгляду, затвердження та виконання бюджету;
- Д. усі відповіді вірні

5. Бюджетна резолюція, як елемент системи бюджетного планування, розробляється:

- А. щороку;
- В. кожні 5 років;
- С. щоквартально;
- Д. щомісячно.

6. В процесі бюджетного планування головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують:

- А. складання бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів України;
- В. складання бюджетних розписів для подання до Кабінету Міністрів України;
- С. складання бюджетної резолюції для подання до Верховної Ради України;
- Д. складання бюджетного регламенту для подання до Рахункової палати України.

7. Бюджетний розпис – це:

- А. процес розподілу фінансових ресурсів між учасниками бюджетного процесу;
- В. документ, де встановлено розподіл доходів, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів;
- С. розділ Бюджетного Кодексу України;
- Д. всі відповіді вірні

8. Бюджетний розпис затверджує:

- А. Міністр фінансів України;
- В. Прем'єр міністр України;
- С. Голова Верховної Ради;
- Д. Голова Державної фіскальної служби.

9. Бюджетна класифікація – це:

- А. класифікація бюджетів;
- В. єдине систематизоване групування доходів, видатків бюджету і фінансування бюджету;
- С. єдине систематизоване групування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками;
- Д. немає правильної відповіді.

10. Діюча бюджетна класифікація складається з:

- А. 6 розділів;
- В. 3 розділів;
- С. 4 розділів;
- Д. 5 розділів.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

9 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

15 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».– С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/> 21

21.Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 5. Виконання бюджету

Семінар 9. Виконання бюджету

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1.Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2.Самостійно опрацюйте питання:

1. Бюджетні трансферти: порядок їх виділення та перерахування.
  2. Взаємні розрахунки між бюджетами.
  3. Вилучення коштів на користь Державного бюджету
- 3.Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Казначейське обслуговування Державного бюджету України включає:

- А. підготовку бюджетного розпису;
- В. аналіз та затвердження бюджетних запитів;
- С бухгалтерський облік та складання звітності про виконання Державного бюджету;
- Д. всі відповіді вірні.

2. Бюджетний розпис не включає:

- А. розпис державних позик бюджету;
- В. розпис фінансування бюджету;
- С. розпис асигнувань бюджету;

D. всі відповіді вірні

3. Фінансування з бюджету здійснюється за наступними основними принципами:

- A. плановість, якій означає обов'язкове законодавче затвердження видатків;
- B. принцип єдності каси і єдності вимог до бухгалтерського обліку та складання звітності;
- C. обґрунтованості здійснення бюджетних видатків;
- D. всі відповіді вірні

4. Виконання Державного бюджету України за видатками не включає:

- A. використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм;
- B. здійснення платежів;
- C. затвердження бюджетного розпису;
- D. всі відповіді вірні.

5. Казначейське обслуговування державного бюджету України включає наступні дії:

- A. підготовку бюджетного розпису;
- B. аналіз та затвердження бюджетних запитів;
- C. бухгалтерський облік та складання звітності про виконання державного бюджету;
- D. всі відповіді вірні.

6. Державна Казначейська служба здійснює платежі за дорученням розпорядників бюджетних коштів за умови:

- A. наявності відповідного бюджетного зобов'язання, відповідності напрямків використання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню та наявності невикористаних бюджетних асигнувань;
- B. відповідності напрямків використання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню та наявності кошторису, затвердженого відповідним територіальним органом Державної казначейської служби;
- C. наявності кошторису, затвердженого відповідним територіальним органом Державного Казначейства та наявності невикористаних бюджетних асигнувань;
- D. всі відповіді вірні.

7. Фінансування заходів у межах затверджених у бюджеті сум і протягом бюджетного року – це:

- A. принцип касового виконання бюджету;
- B. принцип організації виконання бюджету;
- C. принцип лімітованого використання бюджетних коштів;
- D. принцип цільового використання бюджетних коштів.

8. Чи можуть бути емісійні кошти Національного банку джерелом фінансування дефіциту Державного бюджету України

- A. так, за рішенням НБУ;
- B. ні, не можуть бути;
- C. так, за розпорядженням Кабінету Міністрів України.

9. Чи можливо використання позик фінансово-кредитних установ для покриття тимчасових касових розривів при виконанні місцевих бюджетів:

- A. не можливо;
- B. можливо, але на строк не більш як до трьох місяців;
- C. можливо, але тільки для обласних бюджетів.

10. Єдиний казначейський рахунок – це:

- A. рахунок, відкритий головним розпорядником бюджетних коштів в НБУ для обліку коштів та здійснення розрахунків у СЕПНБУ;
- B. рахунок, відкритий головним розпорядником бюджетних коштів в Державній казначейській службі України для обліку коштів та здійснення розрахунків у СЕПНБУ;
- C. рахунок, відкритий Державній казначейській службі України в НБУ для обліку коштів та здійснення розрахунків у внутрішній системі платежів;
- D. рахунок, відкритий Державній казначейській службі України в НБУ для обліку коштів та здійснення розрахунків у СЕПНБУ.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій /

Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

10 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

16 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».– С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної

установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/21>

21.Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 6. Облік виконання бюджету

Семінар 11. Облік виконання бюджету

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1.Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2.Самостійно опрацюйте питання:

1. Історичні аспекти розвитку бюджетного обліку.
2. Організаційно-методологічне та інформаційно-технологічне забезпечення казначейського виконання бюджету за умов роботи в режимі Єдиного казначейського рахунку
3. Функції бухгалтерських служб у казначействах.
4. Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з виконання місцевих бюджетів.

3.Розв'яжіть тестові завдання.

1. Облік усіх операцій з виконання бюджету здійснює:

- A. Кабінет Міністрів України;
- B. Міністерство фінансів;
- C. Державна казначейська служба;
- D. Державна рахункова палата.

2. Бюджетні рахунки – це рахунки, які відкриваються в органах Державного казначейства для:

- A. зарахування надходжень;
- B. здійснення операцій клієнтів з бюджетними коштами;
- C. вірні відповіді «А» і «В».
- D. для ведення РРО юридичних та фізичних осіб-СПД

3. Небюджетні рахунки відкриваються в органах Державної казначейської служби України:

- A. за операціями, що не належать до операцій з виконання бюджету;
- B. за операціями із фінансування бюджетів;
- C. для здійснення операцій клієнтів з бюджетними коштами.
- D. для ведення РРО юридичних та фізичних осіб-СПД

4. Об'єктом бюджетного обліку є:

- A. сукупність облікових процедур у процесі виконання зведеного бюджету України;
- B. стан і рух державних фінансових ресурсів;
- C. бюджетні грошові потоки доходів і видатків;
- D. всі відповіді вірні

5. Фінансовий облік виконання бюджету формує:

- A. результати виконання бюджетів усіх рівнів;
- B. узагальнені результати виконання зведеного бюджету;
- C. сукупність облікових процедур у процесі виконання зведеного бюджету України;
- D. всі відповіді вірні.

6. До основних елементів методу бухгалтерського обліку виконання бюджету належать:

- A. рахунки;
- B. відображення;
- C. контроль;
- D. всі відповіді вірні.

7. До методів бухгалтерського обліку відносяться:

- A. метод групування;
- B. метод хронологічного і систематичного спостереження;
- C. метод індексів;
- D. всі відповіді вірні.

8. Аналітичний облік асигнувань і видатків бюджету ведеться в розрізі:

- A. головних розпорядників бюджетних коштів;
- B. розпорядників 2 ступеню;
- C. розпорядників 3 ступеню;
- D. всі відповіді вірні.

9. Головною умовою фінансування видатків з Єдиного казначейського рахунку є:

- A. наявність кошторису;
- B. дебетове сальдо на Єдиному казначейському рахунку;
- C. кредитове сальдо на Єдиному казначейському рахунку;
- D. всі відповіді вірні.

10. Дані синтетичного обліку виконання бюджету за видатками відображаються на:

- A. пасивних рахунках;
- B. активних рахунках;
- C. контокорентних рахунках п'ятого класу;
- D. всі відповіді вірні.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України,

Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

11 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

17 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».– С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/> 21

21. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 7. Звітність про виконання бюджету

Семінар 13. Теоретичні засади складання фінансової звітності

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Фінансова звітність бюджетних установ.

2. Наказ Державного казначейства України "Про затвердження Порядку складання місячної та квартальної фінансової звітності установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів".

3. Наказ Державного казначейства України "Про затвердження Порядку складання річних фінансових звітів установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів".

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Інформацію про стан Державного боргу відображає:

- А. квартальна звітність органів Державної казначейської служби про виконання бюджету
- В. річна звітність органів Державної казначейської служби про виконання бюджету;
- С. усі відповіді вірні.

2. Довідку про повернення кредитів, наданих з Державного бюджету, складають за:

- А. загальним та спеціальним фондам;
- В. державному та спеціальному фондах;
- С. загальному фонду та даних бухгалтерського обліку;
- Д. спеціальному фонду та даних бухгалтерського обліку.

3. Звіт про кредити та операції, що стосуються державних гарантійних зобов'язань, складають:

- A. тільки на місцевому рівні органів Державного казначейства
- B. на місцевому та центральному рівні органів Державного казначейства
- C. тільки на центральному рівні органів Державного казначейства
- D. на всіх рівнях органів Державного казначейства

4. Зведені квартальні звіти про виконання Державного бюджету складаються:

- A. територіальними органами Державного казначейства;
- B. територіальними та центральними органами Державного казначейства;
- C. центральними органами Державного казначейства;
- D. органами Державного казначейства всіх рівнів.

5. Звіт за доходами органи Державного казначейства складають відповідно до кодів бюджетної класифікації на підставі аналітичного обліку доходів, дані якого до складання звіту мають бути звірені з:

- A. органами Міністерства доходів і зборів;
- B. місцевими органами Державного казначейства;
- C. Рахунковою Палатою;
- D. Фінансовою інспекцією.

6. Звіт за доходами місцевого бюджету складається у розрізі таких груп:

- A. податкові надходження, неподаткові надходження, державні нецільові фонди, офіційні трансферти.
- B. податкові надходження, неподаткові надходження, державні цільові фонди, офіційні трансферти.
- C. податкові надходження, неподаткові надходження, державні нецільові фонди, неофіційні трансферти.
- D. податкові надходження, неподаткові надходження, державні цільові фонди, неофіційні трансферти.

7. У звіті за видатками вказуються:

- A. видатки за соціальною та економічною класифікацією;
- B. видатки за екологічною та економічною класифікацією;
- C. видатки за функціональною та соціальною класифікацією;
- D. видатки за функціональною та економічною класифікацією.

8. Протягом двох тижнів з дня офіційного подання Кабінетом Міністрів України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України, висновки про використання коштів Державного бюджету України готує та подає:

- A. Рахункова палата;
- B. органи Державного казначейства;
- C. фінансові органи;
- D. фінансове управління.

9. Окрім висновків про використання коштів Державного бюджету України подаються також:

- A. пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та їх вдосконалення
- B. оцінка ефективності використання коштів, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та вдосконалення бюджетного процесу загалом
- C. оцінка ефективності використання коштів
- D. пропозиції по вдосконаленню бюджетного процесу

10. Оберіть вірне твердження:

- A. Форма № 1 «Баланс» складається на підставі даних аналітичного бухгалтерського обліку на кінець кварталу. Кожна установа заповнює у балансі всі рядки
- B. Форма № 1 «Баланс» складається на підставі даних аналітичного та синтетичного бухгалтерського обліку на початок кварталу. Кожна установа заповнює у балансі всі рядки
- C. Форма №2 «Баланс» складається на підставі даних синтетичного бухгалтерського обліку на початок кварталу. Кожна установа заповнює у балансі ті рядки, які стосуються її діяльності.
- D. Форма № 1 «Баланс» складається на підставі даних аналітичного та синтетичного бухгалтерського обліку на кінець кварталу. Кожна установа заповнює у балансі ті рядки, які стосуються її діяльності.

Рекомендована література**Основна**

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

12 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

18 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».- С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в

системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/> 21

21.Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету

Семінар 15. Контроль за виконанням бюджету

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1.Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2.Самостійно опрацюйте питання:

1. Непрямі методи податкового контролю.
2. Оформлення результатів податкових перевірок.
3. Оформлення і реалізація результатів ревізії.
4. Нецільове використання бюджетних коштів.
5. Зупинення операцій із бюджетними коштами.

3.Розв'яжіть тестові завдання.

1. Залежно від організації проведення ревізії поділяють на:

- А. додаткові і фактичні;
- В. планові, позапланові, додаткові, повторні;
- С. суцільні і вибіркові;
- Д.прямі та непрямі.

2.Залежно від об'єкта перевірки ревізії поділяють на:

- А. комплексні, тематичні;
- В. планові, позапланові;
- С. суцільні і вибіркові
- Д. додаткові і фактичні.

3. За результатами документальної ревізії складається:

- A. довідка;
- B. висновок;
- C. акт.
- D.Доповідна записка

4. Сукупність заходів, що здійснюються контролюючими органами з перевірки законності, доцільності та ефективності формування та використання грошових фондів держави та органів місцевої влади, а також установ, які фінансуються з бюджетів різних рівнів – це:

- A. бюджетне спостереження;
- B. бюджетне адміністрування;
- C. бюджетний контроль;
- D. фінансовий контроль.

5. Міністерство фінансів делегувало функції контролю за використанням коштів державного та місцевих бюджетів, позабюджетних фондів та валютних кредитів:

- A. Державній казначейській службі України;
- B. Рахунковій палаті;
- C. Державній фінансовій інспекції;
- D. органам місцевого самоврядування.

6. Камеральна перевірка, документальна перевірка, тематична перевірка, економічний аналіз, аудит, ревізія – це:

- A. елементи контролю;
- B. види контролю;
- C. принципи контролю;
- D. методи контролю.

7. Залежно від суб'єктів, які ініціюють і здійснюють контроль, розрізняють:

- A. державний, муніципальний, відомчий, внутрішній і громадський бюджетний контроль;
- B. загальний і спеціалізований бюджетний контроль;
- C. обов'язковий та добровільний;
- D. плановий та позаплановий.

8. Ревізії і перевірки витрачання коштів Державного бюджету України і державних позабюджетних фондів в апараті Верховної Ради України, органах виконавчої влади, Національному банку України, Фонді державного майна, інших підзвітних Верховній Раді України органах, а також на підприємствах і в організаціях незалежно від форми власності проводить:

- A. Рахункова палата;
- B. Державна казначейська служба;
- C. Державна фінансова інспекція;
- D. Національний аудиторський комітет.

9. Державна фінансова інспекція України надає Верховній Раді України та Міністерству фінансів:

- A. щомісячні узагальнені результати звітів про проведені перевірки;
- B. щоквартальні узагальнені результати звітів про проведені перевірки;
- C. щомісячні конкретизовані результати звітів про проведені перевірки;
- D. щоквартальні конкретизовані результати звітів про проведені перевірки.

10. Акт ревізії Державної фінансової інспекції містить:

- A. основну частину та висновок;
- B. вступну та констатуючу частини;
- C. вступну частину та висновок;
- D. вступ, основну частину, висновок.

Рекомендована література**Основна**

- 1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.
- 2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України,

Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

13 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

19 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».– С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси

17 Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

18 Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

19 Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

20 Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/> 21

21. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Семінар 17. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Бюджетна система Швеції.

2. Бюджетна система Франції.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. В унітарних (єдиних) державах бюджетна система включає:

А. одну ланку;

В. дві ланки;

С. три ланки;

Д. чотири ланки.

2. В унітарних державах місцеві бюджети:

А. своїми доходами і витратами входять до державного бюджету в частині загального фонду;

В. своїми доходами і витратами входять до державного бюджету в частині спеціального фонду;

С. своїми доходами і витратами повністю входять до державного бюджету;

Д. своїми доходами і витратами не входять до державного бюджету.

3. Бюджет США складається таким чином:

- A. доходи та видатки формуються одночасно;
- B. доходи формуються в залежності від встановленого переліку видатків;
- C. видатки встановлюються в залежності від ухваленої суми та джерел доходів;
- D. доходи і видатки встановлюються в залежності від профіциту/дефіциту бюджету на минулий рік.

4. Бюджетний процес у США має таку послідовність етапів:

- A. формування бюджету Конгресу, робота президента над бюджетом, зміцнення бюджету, виконання бюджету;
- B. формування бюджету президента, зміцнення бюджету, робота Конгресу над бюджетом, виконання бюджету;
- C. формування бюджету, робота Конгресу над бюджетом, виконання бюджету надання звіту про виконання бюджету;
- D. формування бюджету президента, робота Конгресу над бюджетом, зміцнення бюджету, виконання бюджету.

5. Федеральний бюджет і бюджети суб'єктів Російської Федерації утворюють:

- A. Загальний бюджет РФ;
- B. Консолідований бюджет РФ;
- C. Державний бюджет РФ;
- D. Фактичний бюджет РФ.

6. Бюджетний процес в РФ триває:

- A. календарний рік;
- B. близько двох років;
- C. близько трьох років;
- D. близько чотирьох років.

7. Вихідними макроекономічними показниками для прогнозів соціально-економічного розвитку Російської Федерації є

- A. обсяг ВВП і темпи його зростання в поточному році, а також рівень безробіття;
- B. обсяг ВНП і темпи його зростання в черговому фінансовому році, а також рівень облікової ставки;
- C. обсяг ВВП і темпи його змін за минулі три роки, а також рівень інфляції;
- D. обсяг ВВП і темпи його зростання в черговому фінансовому році, а також рівень інфляції.

8. Бюджетне послання Президента РФ направляється Федеральним Зборам РФ:

- A. не пізніше лютого року, що передує черговому фінансовому року;
- B. не пізніше березня року, що передує черговому фінансовому року;
- C. не пізніше квітня року, що передує черговому фінансовому року;
- D. не пізніше травня року, що передує черговому фінансовому року.

9. Державний бюджет Великобританії містить такі частини:

- A. Консолідований фонд та Фонд міжбюджетних трансфертів;
- B. Консолідований фонд і Національний фонд позик;
- C. загальний та спеціальний фонд;
- D. фонд доходів та фонд видатків.

10. Перевищення доходів над витратами Консолідованого фонду Великобританії зараховується:

- A. в доходну частину Фонду міжбюджетних трансфертів;
- B. в доходну частину Консолідованого фонду на наступний рік;
- C. в доходну частину Національного фонду позик;
- D. на депозитні рахунки уряду, що відкриті в уповноваженому банку.

Рекомендована література

Основна

1 Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.

2 Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3 Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4 Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.

5 Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.

6 Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.

14 Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред.. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.

8 Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. - 188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188

9.Снісаренко О. Б. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. до самост. навч. дисципліни / О. Б. Снісаренко, Л. О. Черний, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 51 с.

10.Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616

11. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Додаткова

20 Павленко Л. Значне скорочення порушень у використанні бюджетних коштів // «КАЗНА».- 2012.- № 10.- с. 18.

13. Слободянюк Н.О.Інвестиційна діяльність банків України: стан та перспективи розвитку/Н.О.Слободянюк, О.М.Семенівська// Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процес : Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи».- С.206-212 .

14. Стоян В.,Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.

15. Слободянюк Н.О. Особливості фінансового забезпечення бюджетної установи охорони здоров'я/Н.О.Слободянюк// Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 січня 2016 року). – Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського.– С.127-129

16. Закон України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 р. № 783-ХІУ. Інформаційні ресурси
17. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
18. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
19. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
20. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/control/ 21](http://www.kmu.gov.ua/control/21)
21. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>

Навчальне видання

Слободянюк Наталя Олександрівна
Коніна Марина Олександрівна

Кафедра фінансів та банківської справи

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет

економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
Справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.

